

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱۸ فروردین ماه ۱۴۰۲

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام داری‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام طراحان	نام درس
سامان اسپهرم، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، محمدابراهیم نوزنده‌جانی، محمد حمیدی، احمدرضا ذاکرزاده، امیر زراندوز، علی سرآبادانی، نسترن صمدی، علیرضا عبدی، امیر محمودیان.	ریاضی و آمار
سید علیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی‌پور، سید علیرضا علویان، سجاد غلام‌پور سیوکی، فرهاد فروزان‌کیا، مجتبی فرهادی، یاسین مهدیان، هومن نمازی، سید محمد هاشمی	علوم و فنون ادبی
ریحانه امینی، زینب آذری، آرزیتا بیدقی، فاطمه صفری، شهریار عبدالله، محمدابراهیم مازنی	جامعه‌شناسی
ولی برجی، بهروز حیدریکی، اسماعیل علی‌پور، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم شیرودی، سیدمحمدعلی مرتضوی، سیده محیا مؤمنی، پیروز وجان	عربی زبان قرآن
زهرا دامیار، علیرضا رضایی، فاطمه سخایی، جواد میربلوکی، میلاد هوشیار	تاریخ و جغرافیا
حسین آخوندی راهنماچی، علیرضا تقی‌پور، سیا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، فرهاد قاسمی‌نژاد، علیرضا نصیری	فلسفه

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، مهدی ملازمضانی، علی ارجمند	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	فاطمه صفری	فاطمه صفری	محمدابراهیم مازنی، کوثر شاه‌حسینی	زهرة قموشی
عربی زبان قرآن	نوید امساک	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهرا دامیار	فاطمه فوقانی
جغرافیا	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهرا دامیار	
فلسفه	سیا جعفرزاده صابری	نیما جواهری	فرهاد علی‌نژاد	زهرة قموشی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	زهرا دامیار
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: زهرة قموشی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۲»

(معمداً ابراهیم توزنده بانی)

الف) راه داریم: از A به C و سپس به B برویم یا از A به D و سپس به B برویم.

$$(A \rightarrow C, C \rightarrow B) \text{ یا } (A \rightarrow D, D \rightarrow B)$$

لذا $۲ + ۶ = ۸$ راه داریم. پس مورد «الف» نادرست است.

ب) فقط باید از A به C و سپس به B رفت.

$$(A \rightarrow C, C \rightarrow B) \rightarrow ۲ \times ۳ = ۶ \text{ مورد «ب» صحیح است.}$$

ج) به ۸ طریق می‌توان از A به B رفت برای آن که از D برگردیم باید

$$۸ \times ۶ = ۴۸$$

از C عبور کنیم. پس:

مورد «ج» درست است.

مورد «د» نادرست است؛ زیرا:

$$۸ \times ۸ = ۶۴$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱)

۲- گزینه «۴»

(امیرضا ذاکرزاده)

چون شامل ۳ هست پس از تعداد عضوهای زیرمجموعه و حق انتخاب‌ها یکی کم می‌شود. چون عدد ۹ حذف شده یکی دیگر از حق انتخاب‌ها کم می‌شود. بنابراین:

$$\binom{۷-۱-۱}{۵-۱} = \binom{۵}{۴} = ۵$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

۳- گزینه «۱»

(امیرضا ذاکرزاده)

اگر مجموع سه عدد زوج باشد یا هر سه زوج‌اند یا دو تا از آن‌ها فردند و یکی زوج است. تعداد عددهای زوج و فرد در میان عددهای ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰ هر کدام ۵ تا است، بنابراین داریم:

$$\binom{۵}{۳} + \binom{۵}{۲} \binom{۵}{۱} = ۱۰ + (۱۰ \times ۵) = ۶۰$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

۴- گزینه «۳»

(معمداً ابراهیم توزنده بانی)

$$۴ \times \frac{۳}{۴} \times \frac{۲}{۳} \times \frac{۱}{۲} = ۲۴$$

از طرفی مجموع ارقام در هر یک از این اعداد برابر ۱۵ است (۱+۲+۵+۷=۱۵) بنابراین مجموع کل ارقام نوشته شده برابر $۲۴ \times ۱۵ = ۳۶۰$ است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱)

۵- گزینه «۴»

(علی سرآبادانی)

برای رسم یک مثلث به سه نقطه نیاز داریم که به دو حالت این کار صورت می‌گیرد:

حالت اول: از هر ضلع یک نقطه انتخاب کنیم:

$$\binom{۳}{۱} \times \binom{۴}{۱} \times \binom{۵}{۱} = ۳ \times ۴ \times ۵ = ۶۰$$

حالت دوم: از یک ضلع دو نقطه و از بقیه نقاط یک نقطه انتخاب کنیم:

$$\binom{۳}{۲} \times \binom{۹}{۱} + \binom{۴}{۲} \binom{۸}{۱} + \binom{۵}{۲} \binom{۷}{۱} = ۲۷ + ۴۸ + ۷۰ = ۱۴۵$$

$$\Rightarrow ۶۰ + ۱۴۵ = ۲۰۵$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

۶- گزینه «۳»

(ابوالفضل بهاری)

ابتدا باید ۳ تیم از ۶ تیم انتخاب کنیم تا مطمئن شویم ۳ کشتی‌گیر از ۳ تیم متفاوت هستند. سپس از هر کدام از این ۳ تیم یک نفر را انتخاب کنیم.

طبق اصل ضرب داریم:

$$\binom{۶}{۳} \times \binom{۴}{۱} \times \binom{۴}{۱} \times \binom{۴}{۱} = \frac{۶!}{۳! \times ۳!} \times ۴^۳ = \frac{۶ \times ۵ \times ۴ \times ۳!}{۳! \times ۳!} \times ۴^۳$$

$$= ۲۰ \times ۴^۳ = ۲۰ \times ۶۴ = ۱۲۸۰$$

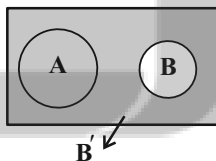
(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱ تا ۱۱)

۷- گزینه «۳»

(امیر زرنروز)

با توجه به این که A و B ناسازگارند، پس هیچ اشتراکی با هم ندارند. لذا روابط موجود در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) همگی درست هستند.

S

$$\Rightarrow A \subseteq B', B' \not\subseteq A'$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۷)

۸- گزینه «۴»

(علیرضا عبیدی)

تولد هر نفر در روزهای هفته ۷ حالت دارد، پس تعداد کل حالت‌های تولد دو نفر در روزهای هفته ۴۹ است: از طرفی محاسبه تعداد حالت‌های مطلوب یعنی «متولد نشدن دو نفر در یک روز هفته» به صورت زیر است:

$$n(A) = ۷ \times ۶ = ۴۲$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{۴۲}{۴۹} = \frac{۶}{۷}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

۹- گزینه ۳»

(ابوالفضل بهاری)

احتمال آن که تیم ملی نروژ به جام جهانی برود را x و احتمال متمم آن، یعنی اینکه به جام جهانی نرود را $1-x$ در نظر می‌گیریم:

$$x = 3(1-x) + 0/6 \Rightarrow x = 3 - 3x + 0/6 \Rightarrow 4x = 3/6$$

$$x = \frac{3/6}{4} \Rightarrow x = 0/9$$

$1-x = 1 - 0/9 = 0/1$ احتمال این که تیم نروژ به جام جهانی نرود

(ریاضی و آمار، آمار، امتثال، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۷)

۱۰- گزینه ۲»

(امیر مهوریان)

ابتدا فضای نمونه را به دست می‌آوریم که برابر با تعداد کلمات ۵ حرفی با حروف کلمه «جایگشت» است:

$$6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 = 6! \Rightarrow n(S) = 6!$$

پیشامد A شامل کلماتی است که شامل «ش» و «ت» بوده و بین این دو حرف حداقل یک حرف دیگر قرار می‌گیرد.

از ۵ حرف کلمه مورد نظر، حروف «ش و ت» و ۳ حرف دیگر کنار هم قرار

دارند. ابتدا باید به $\binom{4}{3}$ طریق از بین حروف «ج، الف، ی، گ» سه حرف را

انتخاب کنیم. برای آن که بین «ش و ت» حداقل یک حرف قرار گیرد حالات زیر ممکن است:

الف) بین «ش» و «ت» یک حرف قرار گیرد: $\boxed{ش} \times \boxed{ت}$

$$2 \times 2 \times 2 \times 2! = 24$$

به ۲ حالت جای «ش» و «ت» جابه‌جا می‌شود، حرف وسط به ۳ حالت انتخاب شده و سپس بسته سه حرفی و حروف دیگر به ۳! جابه‌جا می‌شوند.

ب) بین «ش» و «ت» دو حرف قرار گیرد: $\boxed{ش} \times \boxed{ت}$

$$2 \times 2 \times 2 \times 2! = 24$$

ج) بین «ش» و «ت» سه حرف قرار گیرد: $\boxed{ش} \times \boxed{ت}$

$$2 \times 2 \times 2 \times 2! = 12$$

$$n(A) = \binom{4}{3} (24 + 24 + 12) = 4 \times 72 = 288$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{288}{6!} = \frac{2}{5}$$

(ریاضی و آمار، آمار، امتثال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۱۱- گزینه ۲»

(سامان اسپهر)

$$n(S) = 6^2 = 36$$

$A = \{(1,3), (3,1), (2,3), (3,2), (3,4),$

$(4,3), (5,3), (3,5), (6,3), (3,6)\}$

$B = \{(1,6), (6,1), (2,5), (5,2), (3,4), (4,3)\}$ مجموع دو تاس ۷ باشد

$$B - A = \{(1,6), (6,1), (2,5), (5,2)\} \Rightarrow n(B - A) = 4$$

$$\Rightarrow P(B - A) = \frac{n(B - A)}{n(S)} = \frac{4}{36} = \frac{1}{9}$$

(ریاضی و آمار، آمار، امتثال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۱۲- گزینه ۱»

(معمربه)

در یک خانواده ۵ فرزند فضای نمونه‌ای برابر است با:

$$n(S) = 2^n \xrightarrow{n=5} 2^5 = 32$$

$$\text{احتمال داشتن ۲ پسر} = \frac{\binom{5}{2}}{32} = \frac{10}{32}$$

نکته آموزشی:

$$\binom{n}{2} = \frac{n(n-1)}{2}$$

حال برای محاسبه اینکه تعداد پسرها بیشتر از تعداد دخترها باشد.

چون تعداد فرزندان فرد است، پس در نصف حالات دخترها بیشتر از پسرها هستند و در نصف حالات دیگر پسرها بیشتر از دخترها هستند. پس:

$$\text{احتمال آن که پسرها بیشتر باشند} = \frac{16}{32}$$

$$\xrightarrow{\text{نسبت خواسته شده}} \frac{16}{32} = \frac{10}{16} = \frac{5}{8}$$

(ریاضی و آمار، آمار، امتثال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۱۳- گزینه ۳»

(علیرضا عبیدی)

برای توصیف داده‌های کیفی همواره گزارش درصد همراه با گزارش تعداد باید باشد.

(ریاضی و آمار، آمار، امتثال، صفحه ۳۷)

$$b_5 = b_4 + 9 = 16 + 9 = 25$$

$$b_6 = b_5 + 11 = 25 + 11 = 36$$

$$a_n = 36 \Rightarrow \left(\frac{3n-6}{2}\right)^2 = 36$$

$$\Rightarrow \begin{cases} \frac{3n-6}{2} = 6 \Rightarrow 3n-6=12 \Rightarrow n=6 \\ \frac{3n-6}{2} = -6 \Rightarrow 3n-6=-12 \Rightarrow n=-2 \end{cases}$$

غ ق غ ق

چون n مقداری طبیعی است، پس $n=6$ قابل قبول است.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطری، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(معمربعیرایی)

۱۸- گزینه «۳»

جمله چهارم a_n و جمله سوم دنباله b_n را به دست می آوریم:

$$a_4 = (-1)^{4+1} (4+2)^2 = -6^2 = -36$$

$$b_3 = \frac{3+1}{3} = \frac{4}{3}$$

$$\Rightarrow a_4 \times b_3 = -36 \times \frac{4}{3} = -48$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطری، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(معمربعیرایی)

۱۹- گزینه «۳»

در دنباله فیبوناچی داریم: $a_1 = a_2 = 1$ و $a_{n+2} = a_{n+1} + a_n$ بنابراین:

$$x + 2 + 2x + 2 = 4x + 1 \Rightarrow 3 = x$$

پس جمله $(3+5)$ ام یعنی جمله هشتم را باید به دست آوریم:

$$1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, \dots$$

۲۱
↓
جمله هشتم = ۲۱

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطری، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(معمربعیرایی)

۲۰- گزینه «۱»

با تشکیل دنباله a_n داریم:

$$\frac{n=1}{\text{فرد}} \rightarrow a_2 = \frac{a_1 + 1}{2} = \frac{1 + 1}{2} = 1$$

$$\frac{n=2}{\text{زوج}} \rightarrow a_3 = 2a_2 = 2 \times 1 = 2$$

$$\frac{n=3}{\text{فرد}} \rightarrow a_4 = \frac{a_3 + 1}{2} = \frac{2 + 1}{2} = \frac{3}{2}$$

$$\frac{n=4}{\text{زوج}} \rightarrow a_5 = 2a_4 = 2 \times \frac{3}{2} = 3$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطری، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(ابوالفضل بهاری)

۱۴- گزینه «۳»

ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می کنیم.

$$7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20$$

$$Q_1 = \frac{9+10}{2} = 9.5 \quad Q_2 = \frac{12+13}{2} = 12.5 \quad Q_3 = \frac{16+18}{2} = 17$$

بنابراین داده‌های ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶ داخل جعبه قرار می گیرند.

$$\bar{x} = \frac{10+11+12+13+14+15+16}{6} = \frac{78}{6} = 13$$

$$\sigma^2 = \frac{(10-13)^2 + (11-13)^2 + 2(12-13)^2 + (14-13)^2 + (15-13)^2 + (16-13)^2}{6}$$

$$= \frac{9 + 4 + 2(0) + 4 + 9}{6} = \frac{26}{6} = 4.33$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ تا ۴۴)

(امیر زرادوز)

۱۵- گزینه «۳»

در نمودار از بلندی مستطیل و میله خطا می توانیم مقادیر میانگین و انحراف معیار را به دست آوریم:

$$\bar{x} = 18, \sigma = 20 - 18 = 2$$

$$\sigma^2 = \frac{\text{مجموع مربعات اختلاف داده‌ها از میانگین}}{\text{تعداد کل داده‌ها}} \Rightarrow 2^2 = \frac{x}{80}$$

$$x = 4 \times 80 = 320$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ تا ۴۴)

(نسترن صمدی)

۱۶- گزینه «۲»

برای الگوی مثلثی جمله عمومی زیر را می توان نوشت:

$$b_n = \frac{n(n+1)}{2}$$

$$a_n = b_n \Rightarrow n^2 - 6 = \frac{n(n+1)}{2}$$

$$n^2 - 6 = \frac{n^2 + n}{2} \Rightarrow 2n^2 - 12 = n^2 + n$$

$$\Rightarrow n^2 - n - 12 = 0 \Rightarrow (n-4)(n+3) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} n=4 \checkmark \\ n=-3 \times \end{cases} \Rightarrow a_4 = b_4$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطری، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(معمربعیرایی)

۱۷- گزینه «۲»

ابتدا جمله ششم دنباله b_n را به دست می آوریم:

$$b_2 = b_1 + 3 = 1 + 3 = 4$$

$$b_3 = b_2 + 5 = 4 + 5 = 9$$

$$b_4 = b_3 + 7 = 9 + 7 = 16$$

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- گزینه ۲

(عزیز الیاسی پور)

موارد «ج» و «د» غلط هستند:

ج) مجمر اصفهانی و نشاط اصفهانی در غزل‌سرایی از شعرای گذشته (سبک عراقی) تقلید کردند.

د) هاتف اصفهانی از شعرای معروف این دوره است، نه کمال‌الدین اصفهانی.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۲۲- گزینه ۳

(عزیز الیاسی پور)

در این دوره، بعد از تهران، تبریز بازار سیاسی و مطبوعاتی پررونقی داشت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۵)

۲۳- گزینه ۳

(عزیز الیاسی پور)

ایرج میرزا از ایل قاجار بود و طبیعتاً با آزادی‌خواهان میانه‌ای نداشت؛ ضمناً در تفکرات شخصی او هم نشانه‌ای از آزادی‌خواهی دیده نمی‌شود.

محمدتقی بهار (ملک‌الشعرا) استاد دانشگاه و مرد سیاست بود. او در حوزه روزنامه‌نویسی هم فعالیت داشت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۲۴- گزینه ۴

(فرهاد فروزان‌کیا)

تشریح ابیات:

الف) کاربرد واژه‌های فرهنگی از ویژگی‌های زبانی سبک بیداری است (پرسنل: کارکنان). ضمناً در این بیت، زبان کوچه و بازاری، ساده و صمیمانه دیده می‌شود (یک آدم نیست).

ب) در این بیت، نشانه‌ای از ویژگی‌های زبانی سبک بیداری دیده نمی‌شود. ضمناً «الابودن معشوق و غم‌گرایی از نشانه‌های سبک عراقی است.

ج) کاربرد واژگان و جملات به‌صورت تاریخی و کهن از ویژگی‌های زبانی شعر برخی شاعران سبک بیداری است (نشگفت: شگفتی و تعجبی ندارد).

بهار در این بیت، بر نکته‌سنجی، ادب‌دوستی و جنگاوری مردم ایران تأکید می‌کند.

د) در این بیت، نشانه‌ای از ویژگی‌های زبانی سبک بیداری دیده نمی‌شود. بیت از قافی است که از قصیده‌سرایان عهد بازگشت است و در اشعارش به

ویژگی‌های سبک خراسانی نظر دارد.

ه) زبان کوچه‌بازاری، ساده و صمیمانه از ویژگی‌های زبانی سبک بیداری

است: «تو بمیری»، «از کاری افتادن» و «از شر و شور افتادن» نمونه‌هایی از

این ترکیبات هستند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۲۵- گزینه ۳

(میثی قره‌اری)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «دشمنی با استعمار و استبداد یکی از موضوعاتی بود که در نثر روزنامه‌ای بسیار مورد توجه قرار گرفت.

گزینه ۲: مفهوم قانون و قانون‌مداری براساس مشاهدات روشنفکران اروپارفته از ملل متمدن شکل گرفت.

گزینه ۴: در نثر این دوره واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشنا کمتر می‌شوند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۴ تا ۴۶)

۲۶- گزینه ۳

(میثی قره‌اری)

سادگی، موزون بودن و مسجع بودن از ویژگی‌های نثر قائم‌مقام است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: نثر محاوره‌ای و عامیانه از ویژگی‌های سبک دهخدا است.

گزینه ۲: متن از کتاب «چرند و پرند» دهخداست که زبان طنزآمیز دارد و استفاده از اصطلاحات عامیانه و محاوره‌ای مثل «خانه‌خراب‌شده» از ویژگی‌های آن است.

گزینه ۴: لحن صمیمانه و محاوره‌ای این متن هم نشان از سبک دهخدا دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۲۷- گزینه ۲

(یاسین مودریان)

مضامین کلی و ذهنی، مسائل اخلاقی، عارفانه‌سرایی و غزل‌گویی، که با ساخت فرهنگ و جامعه گذشته ما هماهنگ بود، تا حد زیادی کارایی خود را از دست داد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه ۴۴)

۲۸- گزینه ۱»

(سیدعلیرضا احمدی)

الف) استعاره: پیرهن گل (تشخیص) / تشبیهات: «زلیخای صبا» و «یوسف گل» (سعدی به زیبایی باد صبا را به زلیخایی تشبیه کرده که پیراهن گل که هم چون یوسف است، را پاره می‌کند) / تلمیح: اشاره غیرمستقیم به داستان مشهور یوسف و زلیخا

ب) استعاره: لب چشمه (تشخیص) / تشبیه مضمّر: ادعای همانندی لب‌های یار و چشمه حیات (معنای بیت: اگر خضر لب‌های تو را می‌دید، می‌گفت که این لب، لب چشمه حیات است. در ادبیات ما، «لب» پدیده‌ای جان‌بخش و مروح است و از این رو آن را به آب و چشمه مانند می‌کنند) / تلمیح: یادآور حکایت خضر و آب حیات

ج) بیت فاقد تشبیه است. / استعاره: ساقی (در کنکورهای اخیر این واژه استعاره گرفته می‌شود. شاید استعاره از «واسطه فیض الهی») / تلمیح: اشاره به «آلست بر بگم ...»

د) بیت فاقد استعاره است. / تشبیه: شاید تشبیه دانستن رابطه بین واژه «رخ» و «نور» سخت‌گیرانه باشد، ولی واضحاً بین «زلف» و «شب» رابطه شباهت مشهود است. این تشبیه، از نوع مضمّر یا پنهان است و اغلب بین یک پدیده مربوط به معشوق و یک پدیده طبیعی اتفاق می‌افتد. مثل قد و سرو یا چشم و نرگس و یا ماه و چهره. / تلمیح: یادآور دیدار خداوند و موسی در کوه طور

ه) بیت فاقد تلمیح است. / تشبیه: «خم‌خانه عشق» (خم‌خانه: می‌کده) / تشخیص و استعاره: در و دیوار خراب (مست) هستند.

(علوم و فنون ادبی، بیان و برع، ترکیبی)

۲۹- گزینه ۲»

(سیدعلیرضا احمدی)

تشبیهات: بهشت وصل / بهشت وصل [مانند] دوزخ شد.

مجاز: صد مجاز از تعداد بسیار

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «شکر» استعاره از لب و «مگس» استعاره از رقیبان / بیت فاقد ایهام است.

گزینه ۳: اشاره و تلمیح به داستان یوسف نبی (ع) / بیت فاقد مجاز است و واژه «عالم» در معنای حقیقی جهان به کار رفته است.

گزینه ۴: «نظر بستن» کنایه از بی‌اعتنایی / بیت فاقد تشخیص است؛ چراکه مقصود شاعر از «گل خندان»، معشوق است و خطاب قرار دادن معشوق، تشخیص یا جان‌بخشی محسوب نمی‌شود. «گل خندان» استعاره مصرحه از معشوق است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و برع، ترکیبی)

۳۰- گزینه ۲»

(سیدعلیرضا احمدی)

الف) حسن تعلیل: آوردن دلیلی زیبا، ادبی و البته دروغین برای پای در گِل ماندن سرو

ب) تلمیح: اشاره غیرمستقیم به ماجرای شیرین و فرهاد

ج) تشبیه: همچو لاله / معنای بیت: وقتی سخنی از وصف چهره‌ات در طبیعت به میان آید، ارغوان و نسرين نیز مانند لاله (از حسادت) خونین‌دل می‌شوند. (می‌توان تشبیه مرّج رخ یار به ارغوان و نسرين را نیز یادآور شد).

د) واژه‌آرایی: چین (کشور چین)

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «۱»: بیت «د» فاقد تضاد است.

گزینه ۳: «۳»: بیت «ج» فاقد تناقض است.

گزینه ۴: «۴»: بیت «د» فاقد جناس همسان است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و برع، ترکیبی)

۳۱- گزینه ۲»

(یاسین معریان)

اغراق: بیت اول: لطف یار، حتی مردگان را زنده می‌کند! / بیت دوم: اشک من، همانند سیل است! / بیت سوم: مو و لب یار، مردم صدها جهان را می‌گشاید!

تشبیه: بیت اول: «عیسی لطف»: اضافه تشبیهی / بیت دوم: «سیل اشک»: اضافه تشبیهی / بیت سوم: «مه‌چهره»: تشبیه درون‌واژه‌ای، تشبیه «عاشقان» به «منصور حلاج»

گزینه ۱: «۱»، با آرایه «استعاره مصرحه»، گزینه ۳: «۳»، با آرایه «ایهام تناسب» و گزینه ۴: «۴»، با آرایه «لف و نشر» رد می‌شود.

(علوم و فنون ادبی، بیان و برع، ترکیبی)

۳۲- گزینه ۳»

(مفسن اصغری)

استعاره «ه»: از خنده‌رویی، صبح غوطه به خون زد. (تشخیص) تلمیح «د»: به آیه «فَأَيْنَمَا تُولَّوْا فَمِنْ وَجْهٍ لِلَّهِ» اشاره دارد.

اغراق «الف»: بزرگ‌نمایی در گریستن

لف و نشر «ج»: دل بریان (لف ۱)، اشک لاله‌گون (لف ۲) - شراب (نشر ۲)،

کباب (نشر ۱): لِف و نشر نامرتب

کنایه «ب»: دست در دامن کسی زدن (متوسل شدن، کمک خواستن)

(علوم و فنون ادبی، بیان و برع، ترکیبی)

۳۳- گزینه «۳»

(مسن اصغری)

تضمین: شهریار مصراع دوم را از خواجه شیراز (حافظ) تضمین کرده است. در این بیت استعاره به کار نرفته است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مراعات نظیر: علاج، درد و دوا - خط، بنویس و دوات / تضاد: درد و علاج (یا دوا)

گزینه «۲»: تلمیح: به داستان سیاوش در شاهنامه اشاره دارد. / کنایه: آب پاکی ریختن روی دست کسی: جواب قاطعانه به کسی دادن، ناامید کردن کسی

گزینه «۴»: لف و نشر: روی (لف ۱)، حلقه سیمین در گوش (لف ۲) - ماه (نشر ۱)، پروین (نشر ۲) / تشبیه: «روی» به «ماه» و «حلقه سیمین در گوش» به «پروین» تشبیه شده است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع، ترکیبی)

۳۴- گزینه «۱»

(یاسین معریان)

ایهام: «دل» در مصراع اول: ۱- مرکز و وسط، ۲- قلب (عضوی از بدن) حسن تعلیل: اگر واژه «دل» را در معنای «مرکز و وسط» بگیریم، آرایه حسن تعلیل به وجود می‌آید (آوردن دلیل ادبی، برای سرخ‌رنگ بودن وسط غنچه).

تشبیه فشرده: «ت» در واژه «جمال»، جهش ضمیر دارد و در اصل، ضمیر «ت» برای واژه «گل» می‌باشد؛ بنابراین، «روی گلت (روی گل تو)» دارای تشبیه فشرده است و چهره یار، به گل مانند شده است. استعاره: «اندیشه کردن غنچه» و «دل داشتن غنچه»، استعاره مکنیه و تشخیص است.

بیت فاقد آرایه‌های «تشبیه گسترده»، «اضافه استعاری» و «غراق» است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع، ترکیبی)

۳۵- گزینه «۴»

(هومن نمازی)

عقل رعنا: تناقض دارد (رعنا به معنی نادان) / استعاره: اضافه استعاری در روی صلاح (و زهد و عفت) / تشبیه: خانه به زندان

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تشبیه: دل چون شمع / آه سرد: تناقض دارد. / استعاره در این بیت وجود ندارد.

گزینه «۲»: اینکه دل میان به زنار ببندد تشخیص و استعاره است و البته دل کسی که زنار بسته مناجات می‌کند، تناقض معنایی دارد.

گزینه «۳»: شربت زهر پارادوکس دارد. / تشبیه به واسطه ادات تشبیه «همچو» مشهود است. / استعاره در این بیت وجود ندارد.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع، ترکیبی)

۳۶- گزینه «۴»

(هومن نمازی)

در ابیات «ج»، «د» و «ه» حذف همزه اتفاق نیفتاده است.

حذف همزه در «الف»: مَنَسْت

حذف همزه در «ب»: هزارانافرین، جائتَز، وجوداورد، بیرونز

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۳۹)

۳۷- گزینه «۳»

(یاسین معریان)

وزن بیت صورت سؤال و گزینه «۳»، «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» می‌باشد.

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

گزینه «۲»: مفتعلن فاعلات مفتعلن

گزینه «۴»: مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۳۸- گزینه «۳»

(میتبی فرهادی)

وزن بیت گزینه «۳»، از پایه‌های آوایی ناهمسان تشکیل شده است: فاعلاتن

مفاعلن فعلن

سایر گزینه‌ها دارای وزن همسان (تک‌پایه‌ای یا دولختی) هستند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاعلاتن فاعلاتن فعلن (تک‌پایه‌ای)

گزینه «۲»: مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فاعلاتن (دولختی)

گزینه «۴»: مفتعلن مفتعلن فاعلن (تک‌پایه‌ای)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۳۹- گزینه «۳»

(سپهر غلام‌پور سیوکی)

این بیت بر وزن «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن»، سروده شده است که یک

وزن دوری (دولختی) است و چون ابتدای آن با (مفعول) آغاز می‌شود، دارای

دو دسته‌بندی هجایی و شکل دیگر آن «مستغعلن فعولن مستغعلن فعولن»

است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: این بیت بر وزن «مفاعِلن فَعَلاتِن مفاعِلن فَعَلاتِن» سروده شده است که وزنی دوری (دولختی) است؛ اما دسته‌بندی هجایی آن تنها به یک صورت است.

گزینهٔ «۲»: این بیت بر وزن «مفعول مفاعیل مفاعیل فَعولن» سروده شده است که وزنی ناهمسان است و دوری نیست؛ اما چون با «مفعول» آغاز شده است به دو صورت دسته‌بندی هجایی می‌شود و شکل دیگر آن «مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل» است.

گزینهٔ «۴»: این بیت بر وزن «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» سروده شده است که وزنی دوری (دولختی) است؛ اما دسته‌بندی هجایی آن تنها به یک صورت است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر، ترکیبی)

۴۰- گزینهٔ «۳»

در این گزینه، هیچ اختیار زبانی‌ای به کار نرفته است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: هجای چهارم مصراع اول، بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

گزینهٔ «۲»: هجای نهم مصراع دوم، بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

گزینهٔ «۴»: حذف همزه در ترکیب‌های «درآورند» و «شورآفرین»

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۳۸ تا ۵۴)

۴۱- گزینهٔ «۲»

وزن بیت، «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است و دارای همهٔ اختیارات زبانی است.

حذف همزه: هجای دوازدهم مصراع دوم (ساغر آمدی: ساغ رام دی) / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: هجای نهم مصراع دوم (خ) باید بلند تلفظ شود. کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: هجای هفتم مصراع اول («قی» باید کوتاه تلفظ شود).

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: بیت در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است که در هجای هفتم مصراع اول (کارش الهام: کار شِل ها م) از اختیار شاعری حذف همزه استفاده شده است و همچنین در هجای نهم مصراع اول (م) و هجای نهم مصراع دوم (د)، هجای کوتاه باید بلند تلفظ شود.

گزینهٔ «۲»: وزن این بیت، «مفاعِلن فَعَلاتِن مفاعِلن فَعَلن» است که در هجای پنجم مصراع اول از اختیار شاعری «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» استفاده شده است و «زی» باید کوتاه تلفظ شود.

گزینهٔ «۴»: بیت در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است. در هجای پنجم مصراع اول (ت) و هجای نهم مصراع دوم (د)، هجای کوتاه باید بلند تلفظ شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۳۸ تا ۵۴)

۴۲- گزینهٔ «۳»

(مبئی فراهاری)

هجای هشتم مصراع اول (نقاب آهنگ: نِ قا با هِن گِ) / هجای یازدهم مصراع دوم (دل‌افگاران: دِ لَف گا ران) / هجای پایانی مصراع دوم (خوش است: خُ شَسْت)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: بیت فاقد حذف همزه است.

گزینهٔ «۲»: هجای چهارم مصراع دوم (به شرع از: بِ شَر عَمَز)

گزینهٔ «۴»: بیت فاقد حذف همزه است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحهٔ ۳۹)

۴۳- گزینهٔ «۳»

(سیدعلیرشا اهدری)

«الف»: حذف همزه: ماهزو و راهزو / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «-» در «خَط»

«ب»: حذف همزه: بزم‌گاهزو / فاقد اختیار تغییر کمیت مصوت

«ج»: حذف همزه: گناهزو / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «ب» در «حروف گناه»

«د»: حذف همزه: دولتست و بخاهزو / فاقد اختیار تغییر کمیت مصوت

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۳۸ تا ۵۴)

۴۴- گزینهٔ «۳»

(سیدعلیرشا اهدری)

مصوت کوتاه «-»، در واژه‌های «دو، تو» و مصوت کوتاه «-» در کسرهٔ اضافهٔ ترکیب «کنف قدرت» بلند تلفظ می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: فاقد اختیار تغییر کمیت مصوت بلند است.

گزینهٔ «۲»: وزن بیت، «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» است که حالت همسان آن (مستفعل مستفعل مستفعل فع) ارجحیت دارد. (البته با توجه به اختیار وزنی قلب، وزن دقیق بیت «مفعول مفاعِلن مفاعیل فعل» است.)

گزینهٔ «۴»: بیت، فاقد حذف همزه است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۴۵- گزینه ۴»

(سیدعلیرضا امیری)

مفهوم رباعی صورت سؤال، اعتماد به خداوند درباره بخشش گناهان است و پیام مصراع مذکور در گزینه «۴»، لطف و مرحمت ایزدی است که از گناه بنده‌اش شرمسار می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن رباعی، «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» (وزنی ناهمسان) است که قابل دسته‌بندی به صورت «مستفعل مستفعل مستفعل فع» (وزنی همسان) نیز می‌باشد. به خاطر داشته باشیم که صورت همسان این وزن، بر صورت ناهمسان آن ارجحیت دارد.

گزینه «۲»: «ست» ردیف و کلمات «خطا»، «بلا» و «خدا» قافیه‌اند. (مردف، بیتی است که ردیف دارد و مقفّی بیتی است که قافیۀ افقی دارد).

گزینه «۳»: «ناخدای این بحر خداست». این عبارت تناقض (جمع نقیضین، به معنای منطقی آن) ندارد؛ ولی دارای متناقض‌نماست. متناقض‌نما یعنی نمایشی از تناقض که در آن شاعر با هدف خودنمایی، دو لفظی را که به ظاهر با هم ایجاد تناقض می‌کنند، ولی در معنا با هم تناقضی ندارد، در کنار هم می‌آورد. بنابراین، این که این بحر یک ناخدایی دارد و آن خداست، جمع نقیضین نیست، بلکه شاعر با بازی با کلمات، شعر خود را مزین به صنعت متناقض‌نما کرده است. پس نتیجه می‌گیریم در صورتی که صورت سؤال از ما پارادوکس یا متناقض‌نما خواسته بود، با سخت‌گیری کمتر و بی‌آن که معنا و مفهوم بیت را دارای تناقض بدانیم، درباره متناقض‌نما قضاوت می‌کنیم.

(علوم و فنون ادبی، باریج، موسیقی شعر و مفهوم، ترکیبی)

۴۶- گزینه ۴»

(فرهاد فروزان‌کیا)

مفهوم کلی بیت صورت سؤال: ناآگاهی دانایان از راز بزرگ آفرینش در بیت گزینه «۴» هم حافظ می‌گوید هیچ‌کس نمی‌تواند به راز خلقت جهان توسط خداوند پی ببرد.

تشریح ابیات گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شاعر بر این باور است که اساساً فاصله‌ای بین انسان و حضرت حق وجود ندارد و همه از این راز بزرگ آگاه‌اند.

توضیح: جمله «کیست کز این کاملاً آگاه نیست» پرسش انکاری است. گزینه «۲»: شاعر از پیر و راهنمای خود می‌خواهد که دشواری‌های راه عرفان را به او نشان دهد؛ پس راهنما و پیر از این راز آگاه است.

گزینه «۳»: بیدل در این بیت همه را از هیجانات عارفانه-عاشقانه خود آگاه می‌کند.

توضیح: جمله «نیست گوشی که ... آگاه نیست» یعنی همه آگاه‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۶۵)

۴۷- گزینه ۱»

(سید مہمہ ہاشمی)

در این گزینه، شاعر از ممدوح خود و قدرت سخنوری او تعریف کرده است و می‌گوید: سخنانی که شنوندگان از او به یاد دارند، آن قدر ارزشمند است که مانند ضرب‌المثل شده است. در دیگر گزینه‌ها گفته شده است که: باید با هر شنونده‌ای به اندازه درک و فهم او سخن گفت. این دقیقاً مفهوم عبارت عربی صورت سؤال است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۷)

۴۸- گزینه ۲»

(سید مہمہ ہاشمی)

در ابیات صورت سؤال، تأکید بر حرکت و تلاش است و تنبلی و ایستایی را نکوهش می‌کند. در گزینه «۲» نیز گفته شده است که زندگی موج به آن است که همیشه در حرکت و جنبش است و اگر آرام بگیرد، خواهد مرد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۶۰)

۴۹- گزینه ۳»

(سید مہمہ ہاشمی)

در این گزینه، مانند بیت صورت سؤال، شاعر تقصیر بدبختی‌های انسان را به گردن خود او می‌داند و چرخ و سرنوشت را در این بدبختی‌ها مقصر نمی‌داند، اما در بقیه گزینه‌ها، تنها به ناموافق بودن و کینه‌جویی روزگار و چرخ اشاره شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۵۶)

۵۰- گزینه ۴»

(فرہاد فروزان‌کیا)

مفهوم کلی بیت صورت سؤال، بیان رنج و عذاب ناتمام شاعر اقیصر امین‌پور است.

در بیت گزینه «۴»، بیدل از عذاب نفاق و حسادت می‌گوید و تجسس و فضولی نکردن در کار مردم را راهی برای بهشتی شدن و در امان ماندن از عذاب می‌داند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بهار، در اندیشه‌ای خیام‌وار، زندگی را لبریز از رنج و عذاب می‌داند و تنها درمان آن را مرگ و پایان زندگی می‌داند.

گزینه «۲»: در بیت این گزینه، سخن از عشق و بیان رنج و عذاب ناتمام (تا قیامت) شاعر است.

گزینه «۳»: در این بیت نیز سخن از عشق و بیان رنج و عذاب ناتمام (در دنیا و آخرت) شاعر است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۹)

جامعه‌شناسی (۳)

۵۱- گزینه ۲»

(زینب آذری)

تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی می‌افزاید و دانش عمومی را غنی‌تر می‌کند؛ مثلاً در ابتدا ساعت‌های ساده‌ای مثل آبی، آفتابی و شنی وجود داشتند اما امروزه فناوری، انسان را قادر ساخته، ساعت‌های بسیار ظریف و دقیق الکترونیکی، کامپیوتری و حتی اتمی بسازد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۵)

۵۲- گزینه ۳»

(زینب آذری)

تشریح موارد نادرست:

هم‌اکنون در جهان غرب، این رویکرد که فقط علوم تجربی را علم می‌داند و از پذیرش دیگر علوم سر باز می‌زند، مورد قبول نیست و با مخالفت‌های اساسی متفکران غربی مواجه شده است. چالش علم ریاضی در مواجهه با رویکردی پدید آمد که به جای موضوع بر روش علوم تأکید می‌کرد.

دیدگاه دوم درباره رابطه دانش عمومی و دانش علمی معتقد هستند دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۶ تا ۸)

۵۳- گزینه ۱»

(زینب آذری)

ایده علوم انسانی و اجتماعی بومی (اسلامی و ایرانی) در کشور ما (پیامد) در ارتباط با پیشگیری از مشکلات ناشی از تعارض در ذخیره دانشی مطرح شده است (علت).

تعارض‌های میان دانش عمومی و علمی یک جهان اجتماعی (علت)، گاهی با رها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر و گاهی با طرح ایده‌های جدید حل می‌شوند (پیامد).

اگر دانش عمومی نباشد (علت)، زندگی اجتماعی ما مختل می‌شود (پیامد).

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۳، ۶ و ۷)

۵۴- گزینه ۲»

(زینب آذری)

دیدگاه اول:

۱- تفاوت دانش علمی و دانش عمومی در روش آن‌ها است. ۲- دانش علمی باید برای حفظ هویت خود از ورود دانش عمومی به قلمرو علم جلوگیری کند.

دیدگاه سوم:

۱- هر دانش علمی، با هر دانش عمومی سازگار نیست. ۲- دانش عمومی، دانش غیرموتق و نامعتبر نیست، بلکه کم و بیش در آن دانش‌های حقیقی و صحیح نیز وجود دارد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۸)

۵۵- گزینه ۲»

(شوریار عبدالله)

برخی موضوع علوم انسانی و علوم اجتماعی را همان امور انسانی و یکسان می‌دانند ولی روش آن دو را متفاوت می‌دانند. این دسته، روش علوم اجتماعی (جمعیت‌شناسی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی و ...) را همان روش علوم طبیعی، یعنی روش تجربی می‌دانند ولی روش علوم انسانی (برخی رشته‌های دانشگاهی مانند هنر، فلسفه، علوم اجتماعی، مطالعات فرهنگی و ...) را روش‌های غیرتجربی می‌دانند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۱)

۵۶- گزینه ۲»

(شوریار عبدالله)

علوم اجتماعی با داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها (علت)، موجب ایجاد فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح برای دانشمندان می‌شود (پیامد).

علوم اجتماعی با ایجاد زمینه فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف از یکدیگر (علت)، باعث افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها می‌شود (پیامد).

با شناخت قواعد زندگی اجتماعی (علت) از فرصت‌هایش برخوردار و از خطرات احتمالی‌اش دور خواهیم شد (پیامد).

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۳)

۵۷- گزینه «۳»

(شهریار عبدالله)

بررسی عبارت‌های نادرست:

عبارت دوم: به دلیل آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های انسان، علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.

عبارت سوم: جامعه‌شناسی کلان، ساختار اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی کلان را بررسی می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۶)

۵۸- گزینه «۳»

(مهمراهیم مازنی)

فواید علوم انسانی و اجتماعی: شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن، شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند یا پیش‌بینی کنش‌ها و پیامدهای آن‌ها برای پیشگیری، شناخت فضیلت، عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی و داوری درباره کنش‌های خوب و بد انسان‌ها، انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانه انسان‌ها، رها کردن و آزادسازی انسان‌ها از ظلم‌ها و اسارت‌هایی که در اثر کنش‌های انسان‌ها پدید می‌آید و نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری.

نکته: رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعی و پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری از آن‌ها، از فواید علوم طبیعی است؛ نه علوم انسانی و اجتماعی.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۵)

۵۹- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

- موضوع جامعه‌شناسی تبیینی: پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.

- جامعه‌شناسان برای شناخت نظم، از امور آشنا و مأنوس «آشنای‌زدایی» می‌کنند.

- نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰، ۲۱ و ۲۷)

۶۰- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

بررسی موارد نادرست:

پرسشنامه با پاسخ‌های چندگزینه‌ای، از ابزارهای گردآوری اطلاعات در روش‌های کمی است.

گاهی تغییر در یک پدیده اجتماعی با تغییر در پدیده دیگر همراه است. این دو پدیده را «هم‌تغییر» می‌گویند. یعنی می‌توان تغییرات یکی از آن‌ها را به کمک تغییرات دیگری توضیح داد. برخی از این هم‌تغییری‌ها قابل مشاهده‌اند و می‌توان آن‌ها را با روش کمی و آماری مطالعه کرد.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۵)

۶۱- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

- ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی، ساختار اجتماعی نامیده می‌شود. ساختار اجتماعی، چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف است.

- نظام اجتماعی یک ساختار اجتماعی پویاست. اگر ساختار اجتماعی را به خودرویی تشبیه کنیم که در یک جا پارک شده، نظام اجتماعی همان خودرو است که روشن شده و در حرکت است.

- منظور از تبیین، بیان چرایی یک پدیده یا نشان دادن علت ایجاد یا زوال آن است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۳ تا ۲۵)

۶۲- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

در جامعه‌شناسی تبیینی، با محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی، صرفاً تبیین‌های تجربی به رسمیت شناخته می‌شود؛ یعنی تنها بیان آن دسته از روابط علت و معلولی میان پدیده‌ها، دانش علمی و معتبر محسوب می‌شود که با حس و تجربه مشاهده‌پذیر باشد، زیرا چنین می‌پنداشتند که دانش علمی تنها از راه حس به دست می‌آید.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۶، ۲۷، ۲۹ و ۳۰)

۶۳- گزینه «۱»

(فاطمه صفری)

تأکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی (علت) به تدریج سبب می‌شود افراد بدون آن‌که بدانند این نظم برای تحقق چه آرمان‌ها و ارزش‌هایی است، صرفاً آن را رعایت کنند (پیامد).

همهٔ ما از آن جا که عضوی از جامعه هستیم با کنش‌های اجتماعی خود (علت)، در حفظ وضع موجود یا تغییر آن، اثر می‌گذاریم (پیامد).

مطالعهٔ زندگی انسان با تأکید بر آگاهی و معنا (علت) موجب عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری شده است (پیامد).

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۵، ۳۷ و ۴۰)

۶۴- گزینهٔ «۴»

(فاطمه صفری)

نظریه پردازان کنش اجتماعی: انسان به مثابهٔ آگاهی و معنا نگاه کردن به مسائل کنشگران از منظر خودشان: همراهی همدلانه تأکید افراطی بر امور قابل مشاهده: برگزاری جشنواره‌های زیبایی خست بنای جامعه (کنش اجتماعی): فعالیت معنادار با توجه به دیگری

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۶ تا ۴۰)

۶۵- گزینهٔ «۲»

(فاطمه صفری)

بررسی عبارت‌های نادرست:

عبارت سوم: مقاومت مردم مسلمان آمرلی در برابر داعش، نمونه‌ای بارز از جنگ‌های نامنظم است و اولین نمونه از این جنگ نمی‌باشد.

عبارت چهارم: در این نوع جنگ، سربازان محلی یک منطقه قادرند در موقعیت بومی خود، با امکانات محدود حتی در برابر تهاجم یک ارتش بزرگ نیز مقاومت کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

۶۶- گزینهٔ «۳»

(فاطمه صفری)

افول معانی:

کنش اجتماعی، آگاهانه و معنادار است. نادیده گرفتن معنای کنش و آنچه درون انسان می‌گذرد، سبب شده است که بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهدهٔ ما محدود شوند. سقوط ارزش‌ها:

به سبب اینکه بسیاری از کنش‌های عاطفی، هنری، اخلاقی و مذهبی با رویکرد تبیینی قابل توضیح نیستند، کسانی که فقط روش‌های تجربی را معتبر می‌دانند، با انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی، مذهبی و ... دچار اخلاق‌گریزی می‌شوند. بزرگ‌ترین کشتار جهان در جنگ‌های جهانی اول و دوم، میان توسعه‌یافته‌ترین کشورها رخ داد و با فاجعهٔ هیروشیما و ناکازاکی پایان یافت.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

۶۷- گزینهٔ «۱»

(آزیتا بیرقی)

تقابل رویکرد تفسیری با تبیین ← راه یافتن به معنای نهفته در کنش‌ها در رویکرد تفسیری

فهم هر کنش ← نتیجهٔ دسترسی به معنای فردی و معنای اجتماعی نهفته در آن

رویکرد تفسیری در مطالعهٔ هواداری از یک تیم ورزشی ← مدتی با آن‌ها زندگی می‌کند و خود را در شرایط فرهنگی آن‌ها قرار می‌دهد.

افتراق پدیده‌های شهادت‌طلبی، فداکردن جان برای وطن و خودکشی ← معنای متفاوت

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۶ تا ۵۱)

۶۸- گزینهٔ «۲»

(آزیتا بیرقی)

ویر معتقد بود اگر جامعه‌شناس دربارهٔ پدیده‌های نامحسوس و غیرتجربی داوری کند و یا به نقد و اصلاح آن‌ها بپردازد، از دایرهٔ علم خارج می‌شود و با نام علم کار غیرعلمی می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحهٔ ۴۸)

۶۹- گزینهٔ «۴»

(آزیتا بیرقی)

- آزمایش فیلیپ زیمباردو در ایجاد زندان ساختگی در سال ۱۹۷۲ مثال خوبی از کاربرد آزمایش در جامعه‌شناسی بود.

- مسئلهٔ معنا دربارهٔ کل زندگی انسان و در مورد تمام پدیده‌های اجتماعی از جمله کنش‌ها مطرح است.

- در قوم‌نگاری پژوهشگر خود را در شرایط فرهنگی یک قوم قرار می‌دهد.

- گافمن از جامعه‌شناسانی بود که برای تحقیق دربارهٔ بیمارستان روانی، ماه‌ها در آن به عنوان کامند مشغول به کار شد.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۳، ۴۹، ۵۰ و ۵۱)

۷۰- گزینهٔ «۲»

(آزیتا بیرقی)

- علت پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف ← خلاق و فعال بودن انسان‌ها

- مفهوم دانش محلی، این‌جایی و اکنونی ← تفسیر

- پیامد نادیده گرفتن پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی ←

هویت‌زدایی از پدیده‌های اجتماعی و انسانی

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۶، ۴۹ و ۵۰)

عربی زبان قرآن (۳)

۷۱- گزینه «۲»

(عمیررضا قانرازمینی)

«لا تَسُبُّوا» (فعل نهی مخاطب) دشنام ندهید، ناسزا نگویید (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «يَدْعُونَ»: فرامی‌خوانند / «مِن دُونِ اللَّهِ»: به جای خدا (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

نکات مهم درسی:

فعل‌های نهی از صیغهٔ غائب و متکلم به صورت «نباید + مضارع التزامی» ترجمه می‌شوند.

(ترجمه)

۷۲- گزینه «۲»

(مرتضی کاظم شیروزی)

«یا لیت»: ای کاش (رد گزینه ۳) / «عَلِمْتُ»: می‌دانستم، دانسته بودم (رد گزینه ۳) / «أَنْ»: که / «عَالَمًا أَكْبَرُ»: جهانی بزرگ‌تر (رد گزینه‌های ۱ و ۴) ← زیرا «أكبر» صفت است و در ترجمه باید پس از موصوف بیاید، نه قبل از آن / «قَدْ انطَوَى»: به هم پیچیده شده است (رد گزینه ۱) / «فِي»: (فی + ی) در من / «وَلَكِنِّي»: ولی (من) / «كُنْتُ أُرْعَمُ»: (فعل ماضی استمراری) می‌پنداشتم (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «جَرَمٌ صَغِيرٌ»: جرمی کوچک

نکات مهم درسی:

هرگاه پس از «لیت»، فعل ماضی بیاید، آن را در فارسی به صورت ماضی استمراری یا ماضی بعید ترجمه می‌کنیم.

(ترجمه)

۷۳- گزینه «۴»

(اسماعیل علی‌پور)

«بَعْدَ أَنْ»: پس از آن که، بعد از این که / «إِخْتَرَعَ»: اختراع کرد (رد گزینه ۲) / «المادة الَّتِي سَمَّيْتَ الديناميت»: ماده‌ای که دینامیت نامیده شد (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «إِسْتَعَانَ النَّاسُ بِهِ»: مردم از او کمک خواستند، مردم از او یاری جُستند (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

(ترجمه)

۷۴- گزینه «۴»

(سیره مهیا مؤمنی)

«لَعَلَّ»: امید است، شاید (رد گزینه ۱) / «يَقْدِرُ»: می‌تواند (رد گزینه ۳) / «دروسه»: درس‌هایش (رد گزینه ۳) / «لَا تُضْعِفُ»: (فعل نهی غائب است، این نکته را از علامت کسره در انتهای این فعل می‌توان دریافت) نباید ضعیف کند (رد گزینه‌های ۲ و ۳)

(ترجمه)

۷۵- گزینه «۱»

(بهروز هیدرکی)

«إِنْ» ← کلّ جمله پس از خود را تأکید می‌کند (رد گزینه ۴) / «الأنبياء»: پیامبران (معرفه است) (رد گزینه ۲) / «مبشّرین»: بشارت‌دهنده (حال است و نباید به شکل صفت ترجمه شود) (رد گزینه ۳) / «لعلّ»: باشد که، شاید، امید است (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(ترجمه)

۷۶- گزینه «۱»

(بهروز هیدرکی)

«تَمَّتِي» فعل ماضی است، «كثيراً» هم قید است، نه صفت؛ بنابراین ترجمه صحیح عبارت بدین شکل است: کشاورز آرزو کرد: کاش باران، فراوان نازل شود!

(ترجمه)

۷۷- گزینه «۳»

(پرویز وغان)

در گزینه «۳»، «دَوُّوبًا» خبر «كان» است که به درستی هم ترجمه شده است.

موارد نادرست در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در آزمایشگاهی که تجارِبش را ساخت ← در آزمایشگاهی که آن را ساخت، تجارِبش را اجرا کرد (تجارب: مفعول برای فعل «أجرى» / دَوُّوبًا: حال)

گزینه «۲»: کارگرانی ← کارگرانی که، با پشتکار ← با پشتکار بودند (اهتموا: جمله وصفیه برای «عَمَل» / دَوُّوبين: خبر «كان»)

گزینه «۴»: ارادهٔ مردانی را که کوشا بودند ← ارادهٔ مردانی با پشتکار (دَوُّوبين: صفت برای «رجال» است.)

(ترجمه)

۷۸- گزینه «۴»

(مرتضی کاظم شیروزی)

«هیچ مانعی»: لا مانع («لا»ی نفی جنس) (رد گزینه ۳) / «برای رسیدن به اهداف»: للوصول إلى أهداف (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «بی‌گمان تو»: إنك (رد گزینه ۳) / «تلاشگرانه»: (قید حالت است) مُجَدًّا، و أنت مُجَدِّ (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «کار خویش»: عملك (رد گزینه ۲) / «ادامه خواهی داد»: (فعل مستقبل) ستواصل، سوف تُواصل

(ترجمه)

ترجمه متن درک مطلب:

مردی ترش رو ادعا می کرد که از اولیای صالح خداوند است، مردم از او خواستند که نشانه‌ای از نشانه‌های کرامتش را برایشان آشکار کند تا حرفش را باور نمایند. گفت: اگر درخت یا نهالی را فراخوانم، نزد من می‌آیند! پس مردم با او به باغی رفتند و به او گفتند: درختی را فراخوان! ... مرد درختی را صدا زد اما درخت از جای خود حرکت نکرد! (مرد) بار دیگر آن را صدا زد درحالی که به دنبال راه‌حلی برای رهایی از تنگنا می‌گشت، در این هنگام مردم را خطاب کرد: چقدر تکبر از رفتار اولیای خدا دور است! وقتی درخت جلو نمی‌آید، من جلو می‌آیم! ... پس مرد به سوی درخت حرکت کرد و مردم شروع به خندیدن کردند!

۷۹- گزینه «۴»

(سیر ممرعلی مرتضوی)

«وقتی همه دیدند که درخت حرکت نمی‌کند، مرد از رفتارش پشیمان شد!» مطابق متن صحیح نیست، چون مرد پشیمان نشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حرف مرد برای مردم عجیب بود! (صحیح)

گزینه «۲»: مرد قدرتی برای انجام کارهای عجیب نداشت! (صحیح)

گزینه «۳»: مرد نتوانست راستی ادعایش را مقابل مردم اثبات کند! (صحیح)

(درک مطلب)

۸۰- گزینه «۲»

(سیر ممرعلی مرتضوی)

«برای مردم آشکار شد که!» عبارت نامناسب برای تکمیل جای خالی خواسته شده است.

«اولیای خدا از تکبر دور هستند!» مطابق متن این موضوع، نتیجه‌گیری مردم از داستان نبود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دروغ، ریسانش کوتاه است!

گزینه «۳»: سخن گاهی برای انسان مشکلاتی به بار می‌آورد!

گزینه «۴»: سخن فرد بسیار دروغگو هرگز تأیید نخواهد شد!

(درک مطلب)

۸۱- گزینه «۱»

(سیر ممرعلی مرتضوی)

صورت سؤال، گزینه مناسب را برای مفهوم متن می‌خواهد:

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فرد فریبکار همیشه مردود است! (کلی‌ترین مفهوم برای متن داده شده است.)

گزینه «۲»: خداوند کسی را دوست دارد که مردم‌آزار نباشد!

گزینه «۳»: مرگ برای انسان امری حتمی و ناگزیر است!

گزینه «۴»: بخشندگی، خوش‌اخلاقی و خوش‌گمانی از عادات آزادگان است!

(درک مطلب)

۸۲- گزینه «۱»

(سیر ممرعلی مرتضوی)

«مذکره: آخر» نادرست است؛ «آخری» بر وزن «فعلی» اسم تفضیل مؤنث است، بنابراین مذکر آن، «آخر» بر وزن «أفعل» است.

(تعلیل صرفی و اعراب)

۸۳- گزینه «۳»

(سیر ممرعلی مرتضوی)

«فاعله «النَّاسُ» نادرست است؛ «النَّاسُ» مفعول فعل «خاطب» است. (...)

مردم را خطاب کرد.)

(تعلیل صرفی و اعراب)

۸۴- گزینه «۲»

(پیروز ویمان)

موارد نادرست در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فَائِنِي ← فَائِنِي (حرف مشبَّه در اول جمله و برای تأکید کلام، «إِنْ» می‌باشد) / صبوراً ← صبورٌ (خبر «إِنْ» و مرفوع است.)

گزینه «۳»: التَّلَجُ ← التَّلَجُ (اسم لیت و منصوب با علامت فتحه) / لَكَنَّ ← لَكَنَّ

گزینه «۴»: مُبْتَسِمِينَ ← مُبْتَسِمِينَ (حال است و مرجع آن «اللَّعَابِينَ»

است که جمع مذکر سالم است، بنابراین حال نیز باید از نظر جنس و تعداد با مرجع حال مطابق باشد و به صورت جمع بیاید.)

(ضبط حرکات)

۸۵- گزینه «۲»

(سیره مهیا مؤمنی)

عبارت «ارزش هر انسانی به چیزی است که آن را خوب انجام می‌دهد.» با آیه «اگر نیکی کنید، به خودتان نیکی کرده‌اید» ارتباطی ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «اهل علم زنده‌اند اگرچه بمیرند» / «همانا دانشمندان ماندگارند تا زمانی که دنیا باقی باشد»: هم‌مفهوم هستند.

گزینه «۳»: «هیچ خیری در سخنی نیست مگر همراه با عمل باشد» / «کارها گویاتر از سخن‌ها هستند»: هم‌مفهوم هستند.

گزینه «۴»: «هر نفسی چشیده مرگ است» / «همانا ما از خداییم و به سوی او بازمی‌گردیم»: هم‌مفهوم هستند.

(مفهوم)

۸۶- گزینه «۴»

(ولی برهی - ابهر)

در جای خالی اول، به خبر برای حروف مشبّهة بالفعل نیاز داریم که باید مرفوع باشد، با توجه به «أصدقاء»، خبر باید جمع نیز باشد، بنابراین گزینه «۲» که مرفوع نیست و گزینه «۳» که مفرد است، هر دو رد می‌شوند. اما «مشغولون» خبر «أنّ» و مرفوع با علامت (واو) بوده و صحیح است.

در جای خالی دوم به اسم «لا»ی نفی جنس نیاز داریم که باید فتحه بگیرد و «ال» و «تنوین» هم نگیرد، بنابراین گزینه «۴» درست است.

(انواع جملات)

۸۷- گزینه «۴»

(همیدرضا قانرازمینی)

در این گزینه، «لکن» از حروف مشبّهة بالفعل به معنای «اما» است که برای کامل کردن معنای جمله به کار رفته است؛ ترجمه عبارت: «در آن مسابقه موفق نشدید، اما دانش‌آموز باهوش در آن موفق شد.»

نکات مهم درسی:

مراقب باشید که حرف «لکن» از حروف مشبّهة بالفعل و به معنای «اما»، ولی را با «لکن» که جار و مجرور و به معنای «برای شما، به شما» است، اشتباه نگیرید.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «لکن» جار و مجرور به معنای «برای شما» است؛ ترجمه عبارت: «پروردگاران، گناهان بندگان پشیمان خود را می‌آمرزد. پس او با لطف گسترده خود برای شما توبه می‌کند {توبه شما را می‌پذیرد}».

گزینه «۲»: «لکن» جار و مجرور به معنای «برای شما» است؛ ترجمه عبارت: «این زن مزدور و منافق برای شما فقط زبان و ضرر می‌خواهد.»

گزینه «۳»: «لکن» جار و مجرور به معنای «به شما» است؛ ترجمه عبارت: «قطعاً ما ثروت‌های بسیار خود را به شما انفاق کردیم تا رضایت خداوند بلندمرتبه را به دست آوریم.»

(انواع جملات)

۸۸- گزینه «۳»

(پیروز وغان)

«فائزین» در این گزینه، حال و منصوب است و به بیان حالت می‌پردازد. ترجمه عبارت: دانشمندان پیروزمندانه به اهداف بلندشان می‌رسیدند!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «فائزین: خبر أصبح و منصوب. ترجمه عبارت: دانشمندی که در کسب علم تلاش می‌کنند، پیروز شدند!

گزینه «۲»: «فائزین: صفت برای «علماء» و مجرور. ترجمه عبارت: جایزه نوبل هر ساله در فیزیک به دانشمندی موفق داده می‌شود!

گزینه «۴»: «فائزین: مفعول و منصوب. ترجمه عبارت: آن دانشمند در جشن جایزه نوبل، افراد موفق را مشاهده کرد!

(ال)

۸۹- گزینه «۳»

(پهروز هیدرکی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ترجمه: «من برای رسیدن به اهدافم تلاش کردم و این نتیجه تلاش‌هایم است.»؛ بعد از «واو» حالتی تشریح نشده است و جمله‌حالیه نداریم.

گزینه «۲»: میان «الزوّار» و «الزائرات»، واو از نوع عطف (وابستگی) است. جمله‌حالیه، قطعاً باید قبلش جمله‌ای دیگر آمده باشد.

گزینه «۳»: ترجمه: «همه آموزگاران را گرمی داشتیم در حالی که آنان نزد همه محبوب‌اند.»؛ «و هم محبوبون» ساختار «واو + مبتدا + خبر» دارد و جمله‌حالیه است.

گزینه «۴»: جمله اسلوب شرط دارد و «یصلح» وابسته فعل شرط است.

(ال)

۹۰- گزینه «۳»

(مرتضی کاظم شیروزی)

صورت سؤال، کلمه‌ای را می‌خواهد که حالت یک اسم را هنگام وقوع فعل بیان کند؛ یعنی باید به دنبال حالی باشیم که به شکل یک اسم نکره آمده است. «ساعياً» حال نکره است برای «ألفرد نوبل».

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مقتدرأ» خبر «کان» است.

گزینه «۲»: «هی متأخرة» حال جمله اسمیه است ولی صورت سؤال، حالی را خواسته است که یک کلمه باشد، نه جمله.

گزینه «۴»: «كبيرة» صفت برای «ثروة» است، «غنیاً» هم خبر «صار» است.

(ال)

تاریخ و جغرافیا (۳)

۹۱- گزینه «۳»

(زهرا رامیار)

این گروه از روزنامه‌ها نگرش سیاسی داشتند و از وضع موجود انتقاد می‌کردند. از طرفی چون در زمان قاجار آزادی بیان نبود و شیوه حکومت استبدادی آنان مانع از چاپ مطالب انتقادی می‌شد، در نتیجه گروهی از آزادی‌خواهان ایرانی روزنامه‌های خود را در خارج از ایران چاپ می‌کردند و مخفیانه به ایران می‌فرستادند تا موجب بیداری مردم ایران شوند.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و نهضت مشروطه ایران، صفحه‌های ۱۲ و ۶۳)

۹۲- گزینه «۳»

(زهرا رامیار)

یکی از پیامدهای انقلاب باشکوه انگلستان این بود که منشأ الهی سلطنت نفی و مجلس منشأ قدرت و تعیین‌کننده اختیارات پادشاه شناخته شد.

(تاریخ (۳)، تاریخ جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۲۶)

۹۳- گزینه «۲»

(زهرا رامیار)

هم‌زمان با شکل‌گیری حکومت قاجار در ایران، قدرت‌های اروپایی (روسیه، انگلستان و فرانسه) با اتکا به تغییر و تحولات سیاسی و اجتماعی و به پشتوانه پیشرفت‌های علمی، صنعتی و اقتصادی، رقابت شدیدی را برای تسلط بر دیگر کشورها، از جمله ایران، آغاز کردند. زمامداران و مردم ایران که از تغییر و تحولات و پیشرفت‌های جوامع و کشورهای اروپایی ناآگاه یا کم‌اطلاع بودند، آمادگی لازم برای مقابله با چنین رویارویی سنگینی را نداشتند و در مقابل هجوم اروپایی‌ها به‌نوعی غافلگیر شدند.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۱)

۹۴- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

ناپلئون بناپارت که سیاست توسعه‌طلبانه‌ای را در اروپا و جهان دنبال می‌کرد، با مانع بزرگی همچون انگلستان روبرو شد که به‌دلیل جزیره‌ای بودن و برخورداری از نیروی دریایی قدرتمند، توان رویارویی مستقیم با آن را نداشت.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۵)

۹۵- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

به استثنای اربابان و زمین‌داران، جمعیت روستایی اغلب افرادی بودند که زمین نداشتند و در اراضی مالکان کار می‌کردند. برخی از گزارش‌ها نشان از آن دارد که روستاییان کم و بیش تحت ستم اربابان و مأموران مالیاتی بوده‌اند.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

۹۶- گزینه «۳»

(یووار میربلوکی)

مدرسه‌های مروی و سپهسالار (مدرسه عالی شهید مطهری کنونی) از جمله مراکز علمی و آموزشی مهم و بزرگ دوره قاجار بودند که به دنبال تداوم گسترش نظام تعلیم و تربیت سنتی، در پایتخت تأسیس شدند.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه‌های ۵۳ و ۵۴)

۹۷- گزینه «۲»

(علیرضا رضایی)

روسیه به چند دلیل با نهضت مشروطه ایران مخالفت می‌کرد:
۱- جلوگیری از نفوذ انگلیس که در لباس مشروطه‌خواهی، از مشروطه‌طلبان حمایت می‌کرد؛

۲- کمک به محمدعلی‌شاه که طرفدار روس بود؛

۳- پیشگیری از قیام ملت‌های منطقه قفقاز برای گرفتن آزادی، تحت تأثیر پیروزی مشروطه‌خواهان در ایران.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۷۰)

۹۸- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

پس از آنکه دولت جدید تشکیل شد و جمعی از مستبدان و مرتجعان به وزارت و حکمرانی و سایر مقام‌های دولتی رسیدند، آتش خشم مشروطه‌خواهان تبریز شعله‌ور و ناخستگی آنان علنی شد.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۷۴)

۹۹- گزینه «۳»

(یووار میربلوکی)

در حالی که بار اصلی جنگ‌های متعدد روسیه در نقاط مختلف جهان بر دوش مردم کشور بود، ثروت حاصل از برنامه‌های استعماری تنها باعث عمیق‌تر شدن اختلاف طبقاتی در این کشور می‌شد. این شرایط موجب شکل‌گیری گروه‌های مخالف علیه تزارها شد تا جایی که حکومت روسیه مجبور شد در سال ۱۹۰۵ م تن به اصلاحات بدهد.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۸۴)

۱۰۰- گزینه «۱»

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: با شروع جنگ جهانی اول، دولت عثمانی به متحدین پیوست و هر چند از ابتدا توانست موفقیت‌هایی به دست آورد ولی در نهایت توسط نیروهای متفقین اشغال شد.

گزینه «۳»: بعد از پایان جنگ جهانی اول، تشکیل جامعه ملل نتوانست جلوی درگیری و زیاده‌خواهی قدرت‌های مستکبر را بگیرد و مانع جنگ جهانی دوم شود.

گزینه «۴»: در مذاکرات صلح ورسای مستعمرات آلمان میان متفقین تقسیم شد و بخش‌هایی از خاک این کشور به فرانسه و لهستان واگذار گردید.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۱۰۱- گزینه «۴»

در روستاها چون جمعیت کمتر است، بیشتر افراد یکدیگر را می‌شناسند و روابط خویشاوندی، وابستگی اجتماعی و همکاری میان آن‌ها بیشتر است؛ اما در شهرها تغییرات اجتماعی سریع‌تر و نوگرایی بیشتر است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۶)

۱۰۲- گزینه «۴»

مادرشهر «الف» بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر در ناحیه مورد نظر است. این شهر ممکن است، پایتخت یا شهر اصلی در این ناحیه باشد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۲)

۱۰۳- گزینه «۲»

به شهرهایی با بیش از ده میلیون نفر جمعیت در جهان که برخی از آن‌ها به سبب نقش مهم در اقتصاد و تجارت جهانی، حوزه نفوذ بسیار وسیعی در سطح جهان دارند، جهان‌شهر گفته می‌شود.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۳)

۱۰۴- گزینه «۳»

با مهاجرت گسترده مردم از سراسر کشور، جمعیت شهر تهران به‌طور مداوم به شدت افزایش یافته است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۰)

۱۰۵- گزینه «۳»

زهره دامپار) برای مقابله با آسیب‌های اجتماعی در شهرها و تأمین امنیت، باید علل و ریشه‌های آسیب‌ها مانند فقر و بیکاری شناسایی شود و از بین برود. البته آموزش عمومی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای شهروندان نیز در این زمینه مفید است و اهمیت دارد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۴)

۱۰۶- گزینه «۲»

زهره دامپار) بین درآمد شهرنشینان و روستانشینان شکاف و نابرابری زیادی وجود دارد. ایجاد فرصت‌های شغلی و تمایل به سرمایه‌گذاری در نواحی شهری بیش از مناطق روستایی است. علاوه بر نابرابری‌های اقتصادی، نابرابری‌های رفاهی نیز بین شهر و روستا وجود دارد. وضعیت دسترسی فقیران روستایی به آموزش، بهداشت و درمان، و مسکن بدتر از فقرای شهری است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۱)

۱۰۷- گزینه «۱»

فاطمه سقایی) جهاد سازندگی با هدف رسیدگی به مناطق محروم و استقلال کشور و خودبسندگی کشاورزی تشکیل شد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۳)

۱۰۸- گزینه «۲»

زهره دامپار) در مرحله پردازش، اطلاعات با توجه به اهداف و نیاز کاربر پردازش و تجزیه و تحلیل فضایی و مدل‌سازی می‌شود.

(جغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های جغرافیایی، صفحه ۳۹)

۱۰۹- گزینه «۲»

فاطمه سقایی) در نیمه دوم قرن بیستم، ساختن آزادراه‌ها و بزرگراه‌ها برای حل مشکل ترافیکی و بالا بردن سرعت خودروها متداول شد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۴۶)

۱۱۰- گزینه «۱»

علیرضا رضایی) عبارت «الف» به حمل‌ونقل دریایی، عبارت «ب» به حمل‌ونقل جاده‌ای و عبارت‌های «ج» و «د» هر دو به حمل‌ونقل ریلی اشاره دارند.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه‌های ۴۵، ۴۸ و ۵۲)

فلسفه دوازدهم

۱۱۱- گزینه «۳»

(سبا پیغمبرزاده صابری)

این اتفاق در وهله اول نشانگر مغایرت وجود و ماهیت است که گاه مواردی هستند که وجود دارند اما ما از ماهیت آن‌ها اطلاعی نداریم و همین نشان می‌دهد مفهوم وجود در ذهن جدای از ماهیت است در این صورت شک در ماهیت یک چیز منجر به شک در وجود آن نمی‌شود. علی‌مطمن است که در دوردست سایه‌ای از یک شیء وجود دارد، اما نمی‌داند آن شیء چیست.

علل رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دقت کنید که انسان در اموری که مشاهده می‌کند (نه مفاهیمی که تصور می‌کند) به دو جنبه وجود داشتن و ماهیت داشتن پی می‌برد.

گزینه «۲»: به یاد داشته باشید ما می‌دانیم که این شیء هم وجود دارد و هم ماهیت و شکی در ماهیت داشتن آن نداریم صرفاً نمی‌دانیم که ماهیت آن چیست.

گزینه «۴»: لزوماً برای آگاهی از ماهیت داشتن یک شیء حتماً نیاز نیست که به وجود آن پی ببریم؛ برای مثال برخی از ماهیت‌ها هستند که مطمئن نیستیم که وجود دارند یا نه.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه‌های ۲ تا ۳)

۱۱۲- گزینه «۳»

(نیمای پواهری)

حمل وجود بر هر مفهوم و ماهیتی نیازمند دلیل و حمل شایع صناعی است؛ زیرا وجود جزو ذاتیات هیچ مفهومی نمی‌باشد. در حمل وجود بر خداوند هم هر چند رابطه موضوع و محمول ضروری است، اما وجود جزء ذاتیات «خدا» نیست و حمل شایع صناعی و نیازمند به دلیل است.

علل رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اگر تمامی اجزای قضا یا با هم یکسان باشند: انسان انسان است و انسان حیوان ناطق است که در این صورت نوع حمل نیز یکسان است.

گزینه «۲»: ماهیت برخلاف حمل وجود نیازمند دلیل نیست.

گزینه «۴»: توجه داشته باشید حمل وجود بر هر ماهیتی نیازمند دلیل بوده و شایع صناعی است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه ۵)

۱۱۳- گزینه «۱»

(علیرضا نصیری)

هر قضیه اولی ذاتی‌ای لزوماً ضروری نیز هست اما هر قضیه ضروری‌ای اولی ذاتی نیست. مثلاً «هر مثلث سه زاویه دارد.» ضروری است اما اولی ذاتی نیست. (رد گزینه‌های ۲ و ۴) از طرف دیگر هر قضیه امتناعی یک قضیه کاذب است، اما هر قضیه کاذب امتناعی نیست. مثلاً «هر سال چهارصد روز دارد» کاذب است اما امتناعی نیست؛ بلکه یک قضیه امکانی است (رد گزینه‌های ۳ و ۴).

نکته: رابطه قضایای ضروری و قضایای صادق نیز همین‌گونه است. هر قضیه ضروری صادق است؛ اما هر قضیه صادقی لزوماً ضروری نیست.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۱۴- گزینه «۲»

(فرهاد قاسمی نژاد)

این سینا از بحث مغایرت میان وجود و ماهیت استفاده کرد و نظریه رابطه امکانی میان ماهیت اشیاء و وجود را تبیین کرد.

زمانی می‌توانیم بین ماهیات مختلف و وجود روابط ضروری، امکانی و امتناعی را در نظر بگیریم که مغایرت وجود و ماهیت را بپذیریم.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۱۵- گزینه «۳»

(نیمای پواهری)

علت لزوماً از نظر زمانی بر معلول خود مقدم نیست، بلکه این تقدم از حیث رتبی (مرتب و جایگاه) است؛ و گرنه از لحاظ زمانی همین که علت حاضر باشد معلول هم به وجود می‌آید و حاضر می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: معلول با رابطه علیت وجود را از علت دریافت کرده و به وجود می‌آید، و پیش از آن موجود نیست.

گزینه «۲»: از آنجا که معلول قبل از رابطه علیت وجود ندارد؛ بنابراین یک طرف حقیقی این رابطه معلول نیست. درست‌تر این است که بگوییم یک طرف «علت» است و طرف دیگر «وجودبخشی علت به معلول».

گزینه «۴»: معلول صرفاً زمانی که علت باشد به وجود می‌آید و علت هم اگر باشد معلول حتماً موجود می‌شود. پس این دو همواره با هم‌اند و جدای از هم وجود ندارند.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه ۱۳)

۱۱۶- گزینهٔ «۲»

(علیرضا نمیری)

بنابر متن کتاب درسی: «دکارت معتقد بود که اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می‌آید و جزء اصول اولیه‌ای است که انسان آن را به طور فطری درک می‌کند؛ یعنی هر انسانی، با درکی از رابطهٔ علیت متولد می‌شود و درک این رابطه نیاز به تجربه و یا آموزش ندارد؛ زیرا پذیرش و قبول این رابطه مقدمه و پایهٔ هر تجربه و آموزشی است.» بنابراین دلیل دکارت برای فطری دانستن اصل علیت پیشینی بودن آن نسبت به تجربه و آموزش است. (تأیید گزینهٔ ۲)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: از نظر دکارت انسان خود مفهوم علیت را به صورت پیشینی می‌داند نه علت‌ها و معلول‌ها را.

گزینهٔ «۳»: عقلی نبودن اصل علیت نزد دکارت بدین معناست که از راه استدلال عقلی برای ما معلوم نشده است و منظور او غیرقابل فهم بودن این اصل نیست.

گزینهٔ «۴»: عقل‌گرا بودن دکارت ارتباطی به فطری دانستن علیت ندارد علاوه بر این در این صورت دکارت باید علیت را اصلی عقلی می‌دانست نه فطری و مادرزادی.

(فلسفهٔ دوازدهم، یهوان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۱۷- گزینهٔ «۲»

(سبا یعفرزاده صابری)

آنچه که بین تمامی فلاسفه از جمله فلاسفهٔ تجربه‌گرا و عقل‌گرا و همچنین فیلسوفان مسلمان مشترک بوده این است که برای پیدا کردن مصادیق علیت و دانستن اینکه علت یک معلول چیست نیازمند حس و تجربه هستیم پس این امری مشترک بین تمامی فلاسفهٔ مطرح شده در کتاب درسی است.

علل رد سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۴»: دقت کنید که از نظر فلاسفهٔ مسلمان انسان ابتدا از طریق استدلال عقلانی به خود اصل علیت به عنوان یک اصل عقلی پی می‌برد و سپس مصادیق آن را در خارج پیدا می‌کند. پس از نظر فلاسفهٔ مسلمان پذیرش اصل علیت مقدم بر پذیرش مصادیق خارجی علیت است.

گزینهٔ «۳»: نقطهٔ اشتراک نظر هیوم و فلاسفهٔ مسلمان در تجربی نبودن اصل علیت است که هر دو باور به این داشتند که علیت از طریق حس و تجربه به دست نمی‌آید اما دقت کنید که فلاسفهٔ مسلمان مصادیق آن را تجربی می‌دانستند.

(فلسفهٔ دوازدهم، یهوان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۱۸- گزینهٔ «۲»

(سبا یعفرزاده صابری)

باور به اصل علیت، بدون باور به اصل سنخیت، قدرت هرگونه حرکت فکری را از انسان سلب می‌کند و فقط انسان این قدر می‌داند که بین پدیده‌های عالم، رابطهٔ علی و معلولی برقرار است اما صرفاً با قبول اصل علیت، نمی‌توان فهمید که چه چیزی علت چه چیزی است و چه چیزی معلول چه چیزی. یعنی نتیجهٔ باور به اصل علیت در ذهن ما، فقط این است که موجودات جهان با هم رابطهٔ علی و معلولی دارند. اما وقتی به اصل سنخیت باور داشته باشیم، ذهن قدرت حرکت پیدا می‌کند و به دنبال مصادیق علیت می‌گردد. به طور کلی عدم باور به اصل سنخیت یعنی تعطیل کردن تفکر یعنی بستن درهای علم و دانش.

علل رد سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: وجود ارتباط و پیوستگی بین اشیا عالم اشاره به خود اصل علیت دارد که آن را پذیرفته‌ایم.

گزینهٔ «۳»: اینکه بپذیریم که در جهان صدفه و اتفاق وجود دارد و اشیا خود به خود پدید آمده‌اند نشان از رد اصل علیت دارد نه سنخیت.

گزینهٔ «۴»: این مورد از پیامدهای انکار اصل ضرورت علی و معلولی است که در این صورت ممکن است علت باشد اما معلول به وجود نیاید و برعکس.

(فلسفهٔ دوازدهم، یهوان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۱۱۹- گزینهٔ «۴»

(سبین آفونری راهنماهی)

واجب‌الوجود بالذات همان‌طور که از نامش مشخص است وجودش ضرورت دارد پس موجودی ازلی و ابدی است که هیچ زمانی را نمی‌توانیم تصور کنیم که نباشد (علت درستی گزینهٔ ۴). همچنین این ضرورت از طرف ذات خودش است (نه اینکه بعداً از طرف غیر ضرورت یافته باشد یا پدید آمده باشد). (رد گزینه‌های ۱، ۲ و ۳).

(فلسفهٔ دوازدهم، یهوان علی و معلولی، صفحهٔ ۱۹)

۱۲۰- گزینهٔ «۱»

(نیما بواهری)

اصل «وجوب‌بخشی علت به معلول»، جهان را تابع رابطه‌ای ضروری و حتمی نشان می‌دهد؛ به‌گونه‌ای که اگر علت با تمام حقیقت خود تحقق یافت، یقین پیدا می‌کنیم که تحقق معلول نیز ضروری و حتمی می‌شود و وجود آن وجوب پیدا می‌کند. باغبان بر همین اساس بذر می‌کارد و آن را آبیاری می‌کند و راننده بر همین مبنا خودرویش را روشن و به جلو هدایت می‌کند.

در مثال صورت سؤال این که انتظار داریم با تلاش و درس خواندن به موفقیت تحصیلی برسیم، نشان‌دهنده این اعتقاد است که با تحقق علت، تحقق معلول ضروری و واجب است و این همان اصل وجوببخشی علت به معلول است که در عبارت «الشیء ما لم یجب لم یوجد» (شیء ای که واجب نشود ایجاد نمی‌شود) بیان می‌شود. همچنین قاعده «الواحد» اشاره به اصل سنخیت دارد.

(فلسفه دوازدهم، هوان علی و معلولی، صفحه ۲۰)

۱۲۱- گزینه «۴»

(علیرضا نصیری)

اگر کسی به خداوند معتقد باشد لزوماً غایت‌مندی جهان را نیز ببیند و در نتیجه معنی سوم اتفاق را که همان بی‌هدف و بدون غایت بودن جهان است، نفی کند. از طرف دیگر اگر کسی وجود علت‌العلل یا همان خداوند خالق را نپذیرد نمی‌تواند تبیینی عقلانی برای هدفمند بودن جهان و زندگی ارائه دهد و در نتیجه میان انکار معنی سوم اتفاق و باور به خدا و غایات از پیش تعیین شده ملازمه برقرار است (تأیید گزینه ۴).

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: کسی که خود اصل علیت را نپذیرفته و بنابراین معنی اول اتفاق را تأیید می‌کند، نمی‌تواند منکر معنی دوم اتفاق باشد. چون اگر اساساً علیتی در جهان نباشد سنخیت علت و معلول نیز بی‌معنی خواهد بود.

گزینه «۲»: پذیرش علیت باطل‌کننده تمامی معانی اتفاق نیست؛ بلکه علاوه بر آن نیاز به پذیرش رابطه ضروری علی و معلولی و همچنین سنخیت است. همچنین معنی چهارم اتفاق اصلاً ردشدنی نیست و قابل پذیرش است و ارتباطی به علیت ندارد.

گزینه «۳»: جهل نسبت به اجزای علت تامه، باعث می‌شود تا وهم وقوع اتفاق در مردم ایجاد شود اما باعث به وجود آمدن خود اتفاق نمی‌شود.

(فلسفه دوازدهم، کرامت تصویر از هوان، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۱۲۲- گزینه «۳»

(علیرضا تقی‌پور)

نفی وجوب علی و معلولی زمانی است که بگوییم علت موجود است؛ اما معلول پدید نیامده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نفی اصل سنخیت است؛ زیرا از «الف»، چیزی غیر از معلول خاص خودش پدید آمده است.

گزینه «۲»: نفی پیش‌بینی‌پذیری است؛ زیرا انتظار حادثه را نداشتیم.

گزینه «۴»: نفی وجود هدف و غایت است؛ زیرا تکامل را امری اتفاقی و بدون هدف دانسته‌ایم.

(فلسفه دوازدهم، کرامت تصویر از هوان، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۱۲۳- گزینه «۱»

(مسین آفونری، راهنمایی)

خدا از نظر افلاطون چون ماده نیست قابل مشاهده حسی از طریق چشم نیست اما قابل شناخت با تفکر هست. پس با چشم دیده نمی‌شود؛ اما با عقل می‌توانیم به خدا دست یابیم.

سایر گزینه‌ها مطابق با ویژگی‌های خدا از منظر افلاطون است.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۱۲۴- گزینه «۴»

(نیما بواهری)

برهان درجات کمال ارسطو اثبات «وجود خداوند» در عین و جهان خارج است، نه صرفاً اثبات فرض ذهنی و وجود ذهنی آن. دلیل این که ارسطو از وجود «بہتر و خوب‌تر» وجود «بہترین و خوب‌ترین» را نتیجه می‌گیرد، این است که باید مقدم بر هر امر بالقوه و ناقص‌تر، کمال و حالت کامل و بالفعل آن وجود داشته باشد. پس این برهان اثبات وجود خداست، نه فقط فرض ذهنی یا ضرورت باور به آن!

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۳۳)

۱۲۵- گزینه «۳»

(نیما بواهری)

طبق نقد دیوید هیوم به برهان نظم، این برهان صرفاً به اثبات یک خالق و ناظم می‌پردازد، اما قادر به اثبات یک موجود ازلی و ابدی و نامتناهی که ضرورت وجودش ذاتی است و نیازی به علت ندارد را ثابت نمی‌کند. در برهان نظم که ارسطو همانند افلاطون بازگو می‌کند، جهان توسط یک خالق ناظم خلق شده است اما در این برهان همچون برهان حرکت به اینکه این موجود خود مخلوق و معلول علتی دیگر نیست اشاره‌ای نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: لازمه نظم حکمت خداوند است و نمی‌توان گفت که در برهان نظم این مسئله مطرح نیست.

گزینه «۲»: در هر دو برهان از معلول به سمت علت حرکت می‌کنیم. در

برهان نظم از وجود نظم در جهان به وجود ناظم و در برهان حرکت از وجود

(سبا و پعفرزاده صابری)

۱۲۸- گزینه ۲»

بیت اول اشاره به مفهوم ممکن الوجود و واجب الوجود دارد که در دیدگاه ابن سینا در قالب برهان وجوب و امکان اشاره شد. بیت دوم اشاره به مفاهیمی همچون تسلسل دارد که در فلسفه فارابی مشهود می‌باشد.

دقت کنید که نتیجه مشترک تمامی برهان‌های درس ششم اثبات واجب الوجود بالذات یا همان خداوند است نه مقدمه مشترک آن‌ها. اما نیازمندی معلول به علت موردی است که در مقدمات هر دو برهان مشاهده می‌شود.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت دوم، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۵)

(نیما پواهری)

۱۲۹- گزینه ۳»

فارابی برای بطلان تسلسل بیان می‌کند که اگر سلسله علت‌ها بخواهد تا بی‌نهایت پیش رود، مستلزم تحقق بی‌نهایت پدیده خواهد بود و این امری محال است. اما ابن سینا ضمن توجه به امکان ذاتی اشیاء نیازمندی آن‌ها به علت را به گونه‌ای دیگر توضیح می‌دهد، نه با توجه به بطلان تسلسل. از نظر او پدیده‌های جهان چه محدود باشند، چه نامتناهی، چه به فرد فرد آن‌ها توجه شود، چه به عنوان یک کل نگریسته شوند، چون امکان ذاتی دارند و ذاتاً ممکن الوجودند، نیازمند به یک واجب الوجود بالذات هستند.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت دوم، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۵)

(نیما پواهری)

۱۳۰- گزینه ۳»

ابن سینا اشتیاق ذاتی و ذوق فطری (یا همان عشق) را سبب بقای ممکنات و مخلوقات می‌داند که این مورد در بیت گزینه سوم مورد اشاره قرار گرفته است که بیان می‌کند به عشق است ایستاده آفرینش.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱»: به تأثیر عشق بر بندگی انسان اشاره دارد و بیان می‌کند که انسان عاشق بر جهان سروری دارد.

گزینه ۲»: صرفاً به ماهیت عشق اشاره دارد و بیان می‌کند که عشق یک کشش و ذوق درونی و فطری است.

گزینه ۴»: صرفاً به ماهیت عشق می‌پردازد و بیان می‌کند که عشق توصیف‌کردنی نیست و با همه امور عالم تفاوت دارد.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت دوم، صفحه ۳۸)

حرکت به وجود یک محرک نامتحرک می‌رسیم. پس این مورد اشتراک این دو برهان است، نه اختلاف آن‌ها.

گزینه ۴»: هر دوی این براهین بر پایه تجربه هستند. برهان نظم مبتنی بر مشاهده نظم در جهان و برهان حرکت مبتنی بر مشاهده حرکت در جهان است.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۵)

(علیرضا نصیری)

۱۲۶- گزینه ۳»

هم فیلسوفان عقل‌گرایی مانند دکارت و کانت و هم سایر معتقدان به معاد همچون کرکگور و ویلیام جیمز معتقد بودند که معناداری زندگی نیاز به پذیرش موجودی متعالی به نام خدا دارد (تأیید گزینه ۳).

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱»: کرکگور و ویلیام جیمز باورمندی به وجود خدا را به براهین عقلی وابسته نمی‌دانند.

گزینه ۲»: دکارت و کانت (براساس کتاب درسی) عقل‌گرا هستند و اصالت را به حس نمی‌دهند.

گزینه ۴»: ویلیام جیمز و کرکگور معناداری زندگی را وابسته به «باورمندی به خدا» می‌دانند نه «وجود خدا». بنابراین اگر خدا در حقیقت نیز وجود نداشت اما مردم به آن معتقد بودند همچنان زندگی معنادار می‌شد.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

(هسین آفونری راهنمایی)

۱۲۷- گزینه ۱»

همه گزینه‌ها به جز گزینه ۱» درست هستند.

برهان اثبات وجود خدا از فارابی مبتنی بر محال بودن تسلسل نامتناهی علت‌هاست نه تسلسل علل نامتناهی.

در سایر گزینه‌ها مقدمات فارابی به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم بیان شده است.

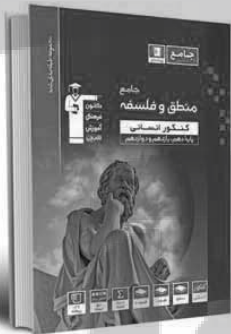
(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت دوم، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

کانون
فرهنگی
آموزش
قلم چا

کتاب های آیة انسانے را

پیمانانای تمرین کنید

۸۴۵۱

www.kanoon.ir
www.kanoonbook.ir

دانش آموز عزیز!

اگر در آزمونهای قبلی به سوالات آمادگی شناختی پاسخ داده‌اید از وضعیت پایه آمادگی شناختی خود بر اساس کارنامه آگاهی دارید. در این آزمون برنامه‌های حمایتی ما برای تقویت سازه‌های شناختی ادامه می‌یابد. این برنامه ارائه راهکارهای هفتگی و پایش مداوم دانش شناختی است. لطفاً برای سنجش آگاهی خود به سوالات پاسخ دهید و برای اطمینان از ماهیت راهبردهای آموزشی مورد سوال، پاسخ نامه‌های تشریحی را مطالعه فرمائید.

۲۶۱. کدام مورد را برای مدیریت منابع توجهی مفید می‌دانید؟

۱. تغییر تکلیف
 ۲. استفاده از زمانسنج برای تمرکز در بازه‌های زمانی
 ۳. انتخاب محیط مناسب برای مطالعه
 ۴. همه موارد
- پاسخ تشریحی:** پاسخ ۴ صحیح است. مطالعه و انجام صرفاً یک تکلیف منجر به یکنواختی و خستگی می‌شود، بنابراین برای مدیریت منابع توجهی بهتر است که در طول روز فقط بر روی یک تکلیف متمرکز نشوید. همچنین استفاده از زمان سنج برای تعیین بازه‌های زمانی استراحت، به افزایش بازدهی و مدیریت مناسب منابع توجهی کمک می‌کند. بدیهی است که محیط مناسب مطالعه که به دور از سر و صدا و عوامل پرت کننده‌ی حواس باشد نیز برای مدیریت توجه مان مفید است.

۲۶۲. برای تمرکز بیشتر روی یک موضوع درسی کدام گزینه را مفید می‌دانید؟

۱. تعیین بازه زمانی مشخص برای مطالعه
 ۲. تعیین محتوای مشخص برای مطالعه
 ۳. هر دو مورد
 ۴. نمی‌دانم
- پاسخ تشریحی:** پاسخ ۳ صحیح است. بودجه بندی کردن مطالب قبل از شروع مطالعه و تعیین بازه زمانی برای مطالعه‌ی هر مبحث مشخص برای نظم ذهنی و در نتیجه مدیریت توجه و تمرکز برای مطالعه‌ی موضوع‌های درسی مفید است.

۲۶۳. کدام گزینه مانع تمرکز برای مطالعه می‌شود؟

۱. تمرکز روی یک فعالیت در لحظه
 ۲. فواصل استراحت با تنفس عمیق
 ۳. در دسترس بودن وسایل ارتباطی
 ۴. همه موارد
- پاسخ تشریحی:** پاسخ ۳ صحیح است. وسایل ارتباطی (مثل گوشی، تبلت و...) جزو عوامل پرت کننده‌ی حواس هستند و در دسترس بودن آنها حین مطالعه مانع تمرکز می‌شود. زمانی که در حین مطالعه از این وسایل استفاده می‌کنید و برای مثال شبکه‌های اجتماعی را چک می‌کنید، به علت جذابیتی که این شبکه‌ها دارند، منابع توجهی شما درگیر آنها می‌شوند، در نتیجه هم متوجه گذر زمان نمی‌شوید و ممکن است مدت زمان زیادی را صرف گشتن در این شبکه‌ها کنید و هم کندن توجهتان از آنها و دوباره درگیر شدن با مطالب درسی و متمرکز شدن روی آنها برایتان دشوار خواهد شد.

۲۶۴. کدام مورد را برای به خاطر سپاری یک لیست مفیدتر است؟

۱. یادگیری مبتنی بر معنی
 ۲. یادگیری مبتنی بر وزن/قافیه
 ۳. یادگیری مبتنی بر شکل ظاهری کلمات
 ۴. فرقی ندارد.
- پاسخ تشریحی:** پاسخ ۱ صحیح است. درک معنی و ایجاد ارتباط بین مطالب مختلف از راهبردهای مهم برای به خاطر سپاری مطالب است. سطح پردازش اطلاعات بر اساس معنی عمیق‌تر است که موجب ماندگاری بیشتر آن می‌شود.

۲۶۵. کدام مورد در خصوص اثر خواب بر یادگیری صحیح است؟

۱. خواب مناسب، قبل از یادگیری، برای یادگیری ضروری است.
۲. خواب موجب تثبیت اطلاعاتی که قبلاً یادگرفته‌ایم می‌شود.
۳. خواب اثری بر یادگیری ندارد.
۴. مورد ۱ و ۲

پاسخ تشریحی: پاسخ ۴ صحیح است. خواب مناسب هم قبل از یادگیری برای تمرکز و توجه ضروری است، چون در صورت خستگی بازدهی برای یادگیری کاهش می‌یابد و هم از طرف دیگر خواب بخاطر وقفه و استراحتی که ایجاد می‌کند منجر به پردازش و تثبیت اطلاعاتی می‌شود که یادگرفته‌ایم.

۲۶۶. کدام مورد برای استفاده از نشانه‌های محیطی برای یادگیری درست است؟

۱. مفید است و باید مطالب را وابسته به این نشانه‌ها حفظ کرد.
۲. مفید است اما باید وابستگی به این نشانه‌ها را به تدریج کم کرد.
۳. نشانه‌های محیطی اثری بر یادگیری ندارد.
۴. نمی‌دانم

پاسخ تشریحی: پاسخ ۲ صحیح است. به طور کلی استفاده از نشانه‌های مختلف برای یادگیری مفید است اما باید توجه داشت که بعد از اینکه مطلبی یادگرفته شد، وابستگی به این نشانه‌ها کم شود تا یادآوری منوط به وجود این نشانه‌ها نباشد و یادگیری به سایر موقعیت‌ها بدون حضور نشانه‌ها نیز انتقال یابد.

۲۶۷. راه حل‌های متفاوت در چه زمانی بیشتر به ذهن می‌رسند؟

۱. در زمان هیجان مثبت به مساله
۲. در زمان هیجان منفی به مساله
۳. هیجان اثری بر خلاقیت ندارد.
۴. نمی‌دانم

پاسخ تشریحی: پاسخ ۱ صحیح است. زمانی که با یک مسئله و یا چالش مواجه می‌شوید، در صورتی که به مسئله با دید و هیجان مثبتی نگاه کنید و یا به عبارت دیگر نسبت به تجربیات جدید پذیرا باشید، این تجربه‌ی هیجان مثبت کمک می‌کند تا راه‌حل‌های خلاقانه‌تر و متفاوت‌تری پیدا کنید نسبت به زمانی که با هیجان منفی مثل غم و اضطراب به موضوع نگاه می‌کنید و دیدتان این است که هیچ راه حلی نمی‌توان پیدا کرد.

۲۶۸. کدام مورد در مورد یادگیری مشارکتی صحیح است؟

۱. به دلیل احتمال اشتباه دیگران می‌تواند ما را به اشتباه بیاندازد.
۲. به دلیل بازسازی مطالب توسط دیگران موجب فراگیری بهتر مطالب می‌شود.
۳. اثری بر می‌زان یادگیری ندارد.
۴. نمی‌دانم

پاسخ تشریحی: پاسخ ۲ صحیح است. یادگیری مشارکتی باعث می‌شود تا مبحث مورد نظر را از دیدگاه‌های مختلف ببینید و با استفاده از بارش فکری گروهی، راه‌حل را پیدا کنید که این نوع یادگیری اکتشافی و بازسازی و بیان مطالب از زبان دیگران، منجر به خلاقیت و تثبیت بهتر اطلاعات می‌شود.

۲۶۹. کدام گزینه خلاقیت را در یادگیری بیشتر می‌کند؟

۱. پرسیدن از دیگران
۲. تلاش برای داشتن نگاه غیر واقعی
۳. گرفتن بازخورد دیگران
۴. همه موارد

پاسخ تشریحی: پاسخ ۴ صحیح است. همه موارد در افزایش خلاقیت موثر هستند. زمانی که شما با دیگران بحث و گفت‌وگو می‌کنید و یا بازخورد می‌گیرید، باعث می‌شود تا ایده‌های جدیدی به ذهنتان برسد که به افزایش خلاقیت کمک می‌کند. همچنین نگاه کردن به موضوع با دیدی متفاوت نسبت به دیدگاه‌های روتین نیز در افزایش خلاقیت موثر است.